

**RAPPORT
PERIODIEK KWALITEITSONDERZOEK
DR. NASSAU COLLEGA "PENTA**

School : Dr. Nassau Collega "Penta
Vestiging(en) : Penta, Assen
Afdeling(en) : vmbo

Plaats : Assen
BRIN-nummer : 20LO
Onderzoeksnummer : 74329

Datum schoolbezoek : 7 en 8 maart 2006
Datum vaststelling : 26 september 2006

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING	5
2 KWALITEITSPROFIEL.....	7
Kwaliteitsprofiel Dr. Nassau College "Penta"	7
3 BESCHOUWING	11
4 VERVOLG VAN HET TOEZICHT.....	15

1 INLEIDING

Op 7 en 8 maart 2006 bezocht de Inspectie van het Onderwijs Dr. Nassau Collega "Penta in het kader van een periodiek kwaliteitsonderzoek (PKO).

Daarbij heeft een onderzoek plaatsgevonden naar indicatoren uit het door de inspectie gehanteerde waarderingskader voortgezet onderwijs 2006. De Inspectie van het Onderwijs streeft ernaar het toezicht zo optimaal mogelijk toe te snijden op de situatie van de school, het zogenoemde risicogerichte toezicht. In het kader van risicogericht toezicht onderzoekt de inspectie scholen met een laag risico voor de kwaliteit van het onderwijs en met overwegend voldoende beoordelingen op de kwaliteitsaspecten in eerdere onderzoeken minder intensief. Scholen met een hoger risico worden frequenter, dan wel intensiever onderzocht.

Voor de vestiging Penta van het Dr. Nassau College geeft de inspectie een oordeel op de indicatoren van kwaliteitszorg, opbrengsten, pedagogisch handelen, didactisch handelen, de actieve en zelfstandige rol van de leerlingen en de zorg voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften.

Zoals in het toezichtkader is vastgelegd, gaat de inspectie zoveel mogelijk uit van de gegevens die de school reeds zelf over de eigen kwaliteit heeft verzameld in het kader van zelfevaluatie. Zo sluit de inspectie aan bij de specifieke situatie van de school en wordt de school bovendien niet onnodig belast.

Uw school heeft hiervoor onder meer de volgende relevante documenten ingestuurd die op uw zelfevaluatie-activiteiten betrekking hebben.

- Zelfevaluatie Penta in het kader van de collegiale visitatie Noordelijke Onderwijsalliantie
- Rapportage collegiale visitatie vmbo-techniekplein
- Kwaliteit van de Zorg, vestiging Penta
- Evaluatie schoolplan 2004 sector onderbouw en sector vmbo
- Recente Managementrapportages sector vmbo
- Jaarverslag 2004
- Diverse documenten betreffende ouderevaluaties Penta
- Imago Onderzoek
- Rapportages rond taalbeleid

Op grond van de door u aangeleverde gegevens van zelfevaluatie zijn in de inhoud van het PKO geen veranderingen aangebracht.

De opzet van het onderzoek

Het periodiek kwaliteitsonderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

1. Analyse van zelfevaluatiedocumenten en van andere documenten die de school voorafgaand aan het schoolbezoek heeft toegestuurd.

2. Onderzoek en analyse van documenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn, zoals het risicoprofiel, verslagen van onderzoeken Jaarlijks Onderzoek, Periodiek Kwaliteitsonderzoek en Regulier Schooltoezicht en de gegevens van de laatste drie opbrengstenkaarten.

3. Schoolbezoek:

- a. gesprekken met de directie
- b. gesprekken met leraren
- c. gesprekken met leerlingen
- d. gesprek met zorgfunctionarissen
- e. lesbezoeken

De inhoud van het rapport

Het onderzoek naar de kwaliteit van het onderwijs levert een kwaliteitsprofiel van de school op (hoofdstuk 2). Dit profiel bestaat uit een overzicht van de kwaliteitsaspecten en van de beoordeelde indicatoren.

In hoofdstuk 3 wordt allereerst kort een aanduiding van de uitgangssituatie van de school gegeven. Daarna volgt een toelichting op oordelen in het kwaliteitsprofiel.

In hoofdstuk 4 is het vervolgtoezicht aangegeven en worden, indien noodzakelijk, aanwijzingen vermeld met betrekking tot wettelijke bepalingen waaraan de school niet voldoet.

2 KWALITEITSPROFIEL

De inspectie beoordeelt bij een PKO altijd de indicatoren van de kwaliteitsaspecten kwaliteitszorg en opbrengsten.

Op deze vestiging heeft de inspectie bij de kwaliteitsaspecten leerstofaanbod, onderwijstijd, respectvolle en veilige omgeving en begeleiding leerlingen niet opnieuw onderzoek gedaan omdat er bij de uitgevoerde risicoanalyse geen signalen naar voren zijn gekomen dat de kwaliteit van het onderwijs op deze aspecten mogelijk een risico loopt.

Dit wordt in het kwaliteitsprofiel bij de desbetreffende aspecten aangeduid met 'niet onderzocht (geen risico)'. Op grond van de risicoanalyse heeft de inspectie na overleg met de school besloten om voor de overige kwaliteitsaspecten de kernindicatoren te onderzoeken en te beoordelen. Het geheel van oordelen bij dit PKO is weergegeven in onderstaande tabellen.

In de waardering van de indicatoren is tot uitdrukking gebracht in welke mate de indicatoren bijdragen aan de kwaliteit van het desbetreffende kwaliteitsaspect:

1. draagt niet of nauwelijks bij;
2. draagt onvoldoende bij;
3. draagt voldoende bij;
4. draagt in hoge mate bij;
5. bij het aspect 'Opbrengsten' is ook de categorie '5' (betekent 'niet te beoordelen') toegevoegd. In sommige gevallen kan de inspectie hier namelijk geen gefundeerd oordeel geven.

Kwaliteitsprofiel Dr. Nassau College "Penta"

Kwaliteitsaspect: Kwaliteitszorg	1	2	3	4
1.1 De school heeft inzicht in de kenmerken van de leerlingenpopulatie.			●	
1.2 De kwaliteitszorg is verbonden met de visie op leren en onderwijzen zoals geformuleerd in het schoolplan.			●	
1.3 De school evalueert systematisch de kwaliteit van haar opbrengsten.		●		
1.4 De school evalueert systematisch de kwaliteit van het leren en onderwijzen.			●	
1.5 De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.			●	
1.6 De school waarborgt de kwaliteit van leren en onderwijzen.		●		
1.7 De school waarborgt de kwaliteit van het schoolexamen en van andere toetsinstrumenten.			●	
1.8 De school rapporteert inzichtelijk over de gerealiseerde kwaliteit van het onderwijs aan belanghebbenden.			●	
1.9 De school waarborgt de sociale veiligheid voor leerlingen en personeel.			●	

Kwaliteitsaspect: Leerstofaanbod

Het leerstofaanbod is gericht op de brede ontwikkeling van leerlingen en de voorbereiding op vervolgonderwijs of arbeidsmarkt.

Niet onderzocht (geen risico).

Kwaliteitsaspect: Tijd

De leerlingen krijgen voldoende tijd om zich het leerstofaanbod eigen te maken.

Niet onderzocht (geen risico).

Kwaliteitsaspect: Pedagogisch handelen

	1	2	3	4
5.1 De leraren bevorderen het zelfvertrouwen van de leerlingen.			●	
5.3 De leraren zorgen ervoor dat leerlingen op een respectvolle manier met elkaar en met leraren omgaan.			●	
5.5 De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.		●		

Kwaliteitsaspect: Didactisch handelen

	1	2	3	4
6.2 De leraren leggen duidelijk uit.			●	
6.5 De leraren stimuleren de leerlingen tot denken.		●		
6.9 De leraren stemmen hun didactisch handelen af op verschillen in ontwikkeling tussen leerlingen.		●		

Kwaliteitsaspect: Actieve en zelfstandige rol leerlingen

	1	2	3	4
7.1 De leerlingen krijgen te maken met activerende werkvormen.		●		
7.3 De leerlingen hebben verantwoordelijkheid voor de organisatie van hun eigen leerproces die past bij hun ontwikkelingsniveau.		●		

Kwaliteitsaspect: Sfeer op school

De school biedt leerlingen, ouders en personeelsleden een respectvolle en veilige omgeving.

Niet onderzocht (geen risico).

Kwaliteitsaspect: Begeleiding

De begeleiding is erop gericht de leerlingen zich naar hun mogelijkheden te laten ontwikkelen.

Niet onderzocht (geen risico).

Kwaliteitsaspect: Zorg				
	1	2	3	4
10.1 De school signaleert vroegtijdig welke leerlingen zorg nodig hebben.			●	
10.3 De school voert de zorg planmatig uit.		●		
10.7 De school zoekt de structurele samenwerking met ketenpartners waar noodzakelijke interventies op leerlingniveau haar eigen kerntaak overschrijden.				●

Kwaliteitsaspect: Opbrengsten					
	1	2	3	4	5
11.1 De leerlingen behalen het opleidingsniveau dat mag worden verwacht.			●		
11.2 De leerlingen lopen weinig vertraging op in de opleiding vmbo-b/k.				●	
11.3 De leerlingen lopen weinig vertraging op in de opleiding vmbo-g/t.			●		
11.7 De leerlingen van de opleiding vmbo-b/k behalen voor hun centraal examen de cijfers die mogen worden verwacht.			●		
11.8 De leerlingen van de opleiding vmbo-g/t behalen voor hun centraal examen de cijfers die mogen worden verwacht.			●		
11.11 De leerlingen functioneren naar verwachting in de vervolgopleiding of het werkveld.					●
11.13 De vaardigheden van de leerlingen liggen op het niveau dat mag worden verwacht.					●

3 BESCHOUWING

In dit hoofdstuk wordt een beschouwing gegeven over de kwaliteit van het onderwijs op de school.

Algemeen

Het Dr. Nassau College is een regionale scholengemeenschap bestaande uit de twee grote vestigingen Penta (vmbo) en Quintus (havo/vwo) te Assen en drie kleinere regiovestigingen in Beilen, Gieten en Norg. Het na de totstandkoming van de scholengemeenschap gekozen organisatiemodel kende een vooral centrale aansturing en een structuur met drie sectoren onderbouw, vmbo en havo/vwo. De school geeft aan dat het bestaande organisatiemodel niet meer voldoet. Om onderwijsontwikkeling beter mogelijk te maken, de betrokkenheid van docenten te vergroten en de doorgaande lijnen te versterken, zijn kernteams geïntroduceerd en gaat de school binnenkort over tot een meer verticale organisatie waarin de sectorindeling minder prominent is. In de nieuwe constructie worden vestigingsmanagers integraal verantwoordelijk voor een vestiging. Deze ontwikkeling sluit aan bij de meer decentrale aansturing van de afzonderlijke vestigingen die al eerder in gang is gezet. Medewerkers ondersteunen de organisatieverandering over het algemeen en zien de teamstructuur als goede mogelijkheid om aan kwaliteitsverbetering te werken. Om een evenwicht te vinden tussen de autonome ontwikkeling van de vestigingen en de garanties voor een goede doorstroming en onderlinge afstemming van de onderwijsprogramma's zijn kaders nodig. Docenten geven aan dat deze kaders voor beleidsruimte voor de teams nog niet altijd voldoende duidelijk zijn.

In de context van de vestiging Penta in Assen speelt de gebouwsituatie een rol. De nieuwe vleugel voor de vmbo-onderbouw is aantrekkelijk en geschikt voor modern onderwijs. De deels aangepaste praktijkruimtes van de bovenbouw bieden voldoende mogelijkheden voor het werken volgens de werkplekkenstructuur. De hoogbouw waar de theorielessen gegeven worden voor de bovenbouwklassen werkt echter zowel door kwaliteit als door indeling belemmerend voor het meer uitdagend maken van het onderwijs. De organisatieveranderingen worden door docenten als positief ervaren. De teams bieden voor hun mogelijkheden om in de onderwijsontwikkeling een rol te spelen. Van belang voor docenten is helderheid over de kaders waarbinnen initiatieven ontwikkeld kunnen worden en tot blijvende resultaten kunnen leiden.

Uit de context van de school zijn verder geen feiten bekend, die van grote invloed zijn op de kwaliteit van het onderwijs op deze vestiging.

Kwaliteitszorg

De kwaliteitszorg op het Dr. Nassau College wordt schoolbreed aangestuurd door de directie. Een werkgroep kwaliteitszorg heeft daarbij een ondersteunende en initiërende rol. Door de centrale aansturing zijn er duidelijke overeenkomsten in de wijzen waarop kwaliteitszorg vorm krijgt binnen de afzonderlijke vestigingen. Zo nemen alle vestigingen deel aan het visitatieproject van de Noordelijke Onderwijsalliantie (NOA). Hoewel er op het moment van het onderzoek alleen nog voorlopige resultaten van de visitatie beschikbaar zijn, waardeert de inspectie de opzet en uitvoering van de visitatie in positieve zin. Naast de visitatie voeren de vestigingen voor een groot deel overeenkomstige evaluaties uit. Verschillen ziet de inspectie in het tempo van de invoering van de verschillende onderdelen van kwaliteitszorg en de prioriteiten die vestigingen er aan toekennen.

Het Dr. Nassau College voert periodiek een aantal zinvolle evaluaties uit. Met name de recent gehouden visitatieronde kan belangrijke evaluatiegegevens voor de vestigingen opleveren, vooral ook omdat het primaire proces hierbij in beeld komt. Tegelijkertijd is het systematische, cyclische karakter nog niet even sterk ontwikkeld in alle onderdelen van de kwaliteitszorg zoals borging en rapportage. Hierin zitten ook per vestiging verschillen. De werkgroep kwaliteitszorg kan een belangrijke rol vervullen, indien zij niet alleen een initiërende functie heeft, maar ook de uitvoering van kwaliteitszorg bewaakt. Dat hierin verschillen per vestiging blijven, spreekt voor zich, gezien het sterker wordende autonome karakter van de vestigingen.

De inspectie beoordeelt de meeste indicatoren van de kwaliteitszorg op de vestiging Penta als voldoende. Een algemeen punt van aandacht binnen de zorg voor kwaliteit betreft het systematische karakter van de evaluatie- en borgingsactiviteiten. Bij twee indicatoren leidt het deels ontbreken van de systematische aanpak en de vastlegging ervan tot het oordeel 'onvoldoende'. Ook de als 'voldoende' beoordeelde indicatoren kunnen verder ontwikkeld worden. De vestiging zet verschillende evaluatie-instrumenten in naast de NOA-visitatie. Hoewel evaluaties in veel projecten en plannen opgenomen zijn, is de inspectie van oordeel dat nog meer nadruk op het inzichtelijk maken van de kwaliteit van het primaire proces dient te liggen. De kanttekeningen die de inspectie bij een deel van de lessen maakt, onderstrepen het belang hiervan. Bij het in beeld brengen van de kwaliteit van het primaire proces kunnen de eigen lesobservaties en de binnenkort te starten 360 graden feedback aanpak binnen het personeelsbeleid een goede hulp zijn.

Andere verbeterpunten binnen de kwaliteitszorg betreffen het jaarlijks evalueren van aan doelen gerelateerde opbrengsten, het opvragen en analyseren van resultaten van leerlingen in het vervolgonderwijs en het betrekken van alle geledingen bij de kwaliteitszorg.

Het gericht werken aan kwaliteitsverbetering beoordeelt de inspectie als voldoende. Het versterken van de professionele cultuur binnen het personeelsbeleid, de leerlingenzorg en projecten gericht op het primaire proces zijn daar voorbeelden van. Voor de onderwijskundige ontwikkeling van de vestiging is het van belang de planmatige aanpak die in de vestigings- of sectorplannen tot uiting komt, ook op teamniveau uit te voeren. De teams werken nu nog niet met activiteitenplannen waarin sprake is van voldoende concrete doelen en afspraken over evaluaties en borging.

Een belangrijk element in de kwaliteitszorg vormen de managementrapportages, inzichtelijke documenten waarvan de opzet wellicht breder in de scholengemeenschap gebruikt gaat worden. De documenten kunnen dan niet alleen een middel zijn om over bereikte resultaten aan belanghebbenden te rapporteren, maar ook indien ze gekoppeld zijn aan vestigings- en teamactiviteitenplannen een versterking vormen van de cyclische aanpak van de zorg voor kwaliteit en van de borging van bereikte resultaten.

Opbrengsten

Het oordeel van de opbrengsten voor de vestiging Penta van het Dr. Nassau College is gebaseerd op de gegevens van de kwaliteitskaarten van 2003, 2004 en 2005. Voor deze periode leveren de gegevens een stabiel beeld op. Op een aantal punten beschikt de school nog niet over of slechts in beperkte mate over gegevens zodat de inspectie op deze punten geen oordeel uitspreekt. Het betreft gegevens die iets zeggen over de beheersing van vaardigheden door leerlingen aan het eind van hun schoolloopbaan en gegevens over het succes van leerlingen in het vervolgonderwijs.

Onderwijsleerproces

Uit de steekproef lesobservaties blijkt een sterk wisselende kwaliteit van de lessen. In een aantal lessen stimuleren docenten de leerlingen tot actieve deelname aan het onderwijsleerproces, vooral in praktijklessen waarin leerlingen geleidelijk meer verantwoordelijkheid voor hun eigen leerproces krijgen en in enkele theorielessen waarin er sprake is van activerende werkvormen of interactie tussen docent en leerlingen. Echter te veel theorielessen voldoen niet aan de norm die de inspectie stelt. Zo is er in een derde van de bezochte lessen geen taakgerichte werksfeer doordat docenten de lestijd niet effectief gebruiken of tolerant zijn wat betreft het leerlingengedrag. Een ander belangrijk punt is het tegemoetkomen aan individuele verschillen tussen leerlingen. Slechts in enkele theorielessen is er sprake van tempodifferentiatie of kunnen leerlingen keuzes maken. Zowel voor zwakkere leerlingen als voor leerlingen die meer uitdaging nodig hebben of een hoger niveau aankunnen is er een grotere differentiatie in het leerstofaanbod en in de didactische aanpak nodig. Om geïntegreerde leerlingenzorg te realiseren dient er gewerkt te worden aan de relatie tussen individuele handelingsplannen en de lesinhoud en -activiteiten. Bij de groepsindeling wordt wel rekening gehouden met de verschillen tussen de leerlingen met leerwegondersteuning (lwoo).

Veel lessen worden gekenmerkt door een vast patroon van klassikale huiswerkbespreking gevolgd door zelfstandig werken. Bij zowel de bespreking van huiswerk als van nieuwe lesstof dienen docenten zich af te vragen wat de meest effectieve vorm hiervoor is en in de lesopzet hier rekening mee te houden. De betrokkenheid van leerlingen is gebaat bij een grotere variatie aan activerende werkvormen waarbij het stimuleren tot nadenken en toepassen een prominente plaats krijgt naast reproductie. Uitwisseling tussen docenten van goede voorbeelden van werkvormen die de inspectie ook gezien heeft en intervisie kunnen bijdragen aan een vergroting van de uitdaging voor leerlingen.

De vestiging zet in op een grotere integratie van praktijk- en theorievakken en een meer zelfstandige rol van leerlingen. Om deze doelen te realiseren lopen er binnen alle afdelingen projecten. Evaluaties wijzen op een toename van de motivatie van leerlingen als zij binnen de projecten op een minder traditionele manier bij het onderwijs betrokken worden dan gebruikelijk is in de reguliere lessen.

Leerlingenzorg

Bij dit onderzoek beoordeelt de inspectie hoe de school omgaat met leerlingen die specifieke onderwijsbehoeften hebben en niet de leerlingenbegeleiding in het algemeen. Het gaat vooral om de leerlingen met leerwegondersteuning (lwoo) in het vmbo. De vestiging telt een groot aantal leerlingen met een lwoo-indicatie. De school heeft de zorg voor deze leerlingen gestructureerd en draagt zorg voor een gerichte signalering van problemen en tekorten en neemt op grond van de signalering maatregelen om de leerachterstanden te verkleinen. De vestiging werkt met groeps- en individuele handelingsplannen. De groepsplannen bieden docenten goede handreikingen voor de pedagogische aanpak van leerlingen.

De inspectie constateert dat de inzet van individuele handelingsplannen op dit moment nog niet voldoende is. Met name het planmatige karakter, de concrete omschrijving van perspectief en doelen en de afspraken hoe er gewerkt gaat worden, vooral bij de cognitieve aspecten, komen onvoldoende tot uitdrukking. Ook de relatie tussen de aangeboden zorg en de lessen vraagt om bezinning. Geïntegreerde zorg gaat ervan uit dat de extra zorg voor leerlingen zoveel mogelijk tijdens de reguliere lessen wordt gerealiseerd. Zoals echter over het onderwijsleerproces is opgemerkt, ontbreekt de afstemming op individuele onderwijsbehoeften van leerlingen in de meeste lessen.

Naast leerlingen met een lwoo-indicatie vangt de vestiging Penta relatief veel leerlingen op met indicaties op grond waarvan de school extra leerlinggebonden financiering ontvangt, leerlingen met een 'rugzakje'. De inspectie waardeert de inzet van de school positief bij de opvang en begeleiding van deze leerlingen. Daarbij dient opgemerkt te worden dat het team van de vestiging om duidelijkheid vraagt over de inzet van de middelen en over de grenzen van de zorg voor deze leerlingen.

De goede contacten die de school met haar ketenpartners onderhoudt komen tot uiting in het externe zorgteam en in de samenwerking rond de Reboundvoorziening die in Assen per september 2006 van start gaat.

4 VERVOLG VAN HET TOEZICHT

Bij dit PKO heeft de inspectie ook onderzoek gedaan naar de naleving van een aantal wettelijke voorschriften. Dit betrof onder meer de wettelijke voorschriften over de geplande onderwijstijd en over een door het bevoegd gezag vastgestelde schoolgids en schoolplan.

Op basis van dit onderzoek heeft de inspectie de volgende afspraken met de school gemaakt met betrekking tot wettelijke bepaling(en) waaraan de school niet voldoet:

- De schoolgidsen van de vestigingen voldoen op enkele aspecten niet aan de wettelijke eisen. De scholengemeenschap zal de opzet van de schoolgidsen aanpassen en ervoor zorgen dat ze aan de wettelijke eisen voldoen.

De bevindingen van dit PKO leiden tot het volgende arrangement voor het vervolg van het toezicht (toezichtarrangement):

De aangetroffen kwaliteit van het onderwijs op de school vraagt een aanpassing van de reguliere onderzoeksplanning van de inspectie. De vestiging Penta zal in het schooljaar 2007-2008 worden bezocht. Bij die gelegenheid wordt de kwaliteit van het onderwijsleerproces en van de zorg voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften onderzocht.